

Arne Heinich, *Niemand entgeht seiner Zeit – Nikt nie ucieknie przed swoim czasem*, Köln 2007, Wydawnictwo Books on Demand GmbH, ss. 288

W ostatnim czasie w publikacjach dotyczących problematyki ideowo-wychowawczej elitarnych ośrodków Trzeciej Rzeszy nastąpił przełom. Próby przybliżenia tematu podjęło się wielu absolwentów tego profilu edukacji, będących bezpośrednimi świadkami zdarzeń. Rok 2007 przyniósł wydanie wspomnień Arne Heinicha, ucznia Elitarnej Szkoły Narodowo-Politycznej z Internatem – *NAPOLA* oraz wznowienie wcześniejszej pracy Maxa Klüve, dyrektora Szkoły Adolfa Hitlera – *AHS*, stanowiących próby naukowego zobrazowania funkcji placówek hitlerowskiego reżimu totalitarnego. Dla czytelnika w Polsce mogą one okazać się o tyle interesujące, że do chwili obecnej nie ukazała się żadna szersza praca charakteryzująca ten niemiecki model ideowo-wychowawczy. Będąca spisaniem świadectwem, książka Heinicha umożliwi zapoznanie się z zagadnieniem formowania przyszłej elity Hitlera.

Przez dwa lata prowadzenia badań w archiwach na terenie Niemiec i Austrii oraz w zbiorach prywatnych, autor recenzji dokonał kwerendy naukowej stanowiącej merytoryczną podstawę do wszczęcia dysertacji doktorskiej. W szczególności bezpośredni kontakt z absolwentami elitarnych szkół Trzeciej Rzeszy umożliwił dostęp do wielu informacji oraz źródeł pozostających nadal w prywatnych archiwach. Przychylny stosunek niektórych osób był bardzo istotny, pozwolił bowiem na dokonanie rzeczowej analizy poruszanego problemu.

Cel – ukształtowanie elity narodowosocjalistycznej – miał istotne znaczenie w wychowaniu, a nawet wyhodowaniu „nowego człowieka”¹. Wśród wielu byłych uczniów spotyka się niejednokrotnie pozytywne fabularyzowanie przeszłości, co wynika z usprawiedliwienia siebie wobec generacji, która dziedziczy grzechy własnych ojców i dziadów. Tematem pracy Arne Heinicha jest wspomniana rzeczywistość w jednym z ośrodków elitarnych *NAPOLA*, w Bensbergu koło Kolonii. Analizowana monografia zasługuje na miano „portretu dziejów” z dwóch względów: jednym jest przybliżenie omawianej kwestii, drugim odbiór tej formy edukacji po latach milczenia na ten temat, bowiem wychowanie według dogmatów narodowego socjalizmu wiązało się ze stygmatem nazizmu.

¹ E. Kriek, *Mensch Formung*, Leipzig 1934, s. 357-369. Jako jeden z głównych propagatorów pedagogiki narodowego socjalizmu, obok Alfreda Beumlera, usiłował stworzyć model wychowawczy dopasowany do standardów reżimu państwa totalitarnego.